

TIPOGRAFSKI KNJIŽNI ZAZNAMEK

Razstava Knjižni zaznamek v knjigarni Vale Novak. Slika na strani 17 zgoraj prikazuje razstavljeni dela, vezana v knjižno obliko.

Pretekla jesen in začetek zime sta bila tipografsko izredno bogata. Če ste zamudili razstavo e-a-t, ste nekaj tipografskega dela lahko videli na razstavi Bookmark – Knjižni zaznamek. Ta je bila postavljena med knjigami knjigarne Vale Novak, v pritličju Trgovine s konceptom v Ljubljani, med 19. novembrom in 2. decembrom 2005. Razstavo je organiziral Arhitekturni muzej Ljubljana v sodelovanju s slovaškim oblikovalskim centrom iz Bratislave in založbo Vale Novak.

Razstava prikazuje tipografski izbor šestih srednjeevropskih držav; Avstrije, Češke, Madžarske, Poljske, Slovaške in Slovenije. Na slovenski razstavi je bilo razstavljenih trideset pisav devetnajstih oblikovalcev. Sodelovala sta dva slovenska avtorja: Lucijan Bratuš in Ermin Medvedović. Prvotna razstava, brez slovenskega

sodelovanja, je bila postavljena v nizozemskem muzeju Meermanno med 17. decembrom 2004 in 13. februarjem 2005.

Ob odprtju razstave, 18. novembra lani, je govoril slovaški grafični oblikovalec Emil Drličiak. Njegova dela (tipografski geometrijski vzorci, zasnovani na šesterokotniku) so bila razstavljena že na razstavi e-a-t. Prvotni namen organiziranja razstave je bil predstaviti slovaški oblikovalski center. Ker tipografsko oblikovanje na Slovaškem (predvsem v preteklosti) ni tako močno razvito kot na primer na sosednjem Češkem, so se odločili, da delo oblikovalskega centra prikažejo predvsem s tvorstnimi deli. Tako so prosili več oblikovalcev, naj predstavijo svoja dela.

Drličiak je na začetku dejal, da je razstava hkrati majhen projekt, ker je vse delo zajeto v eni knjigi, a tudi velik, ker se da raz-

stavo zelo hitro prestaviti. Naslov razstave – Knjižni zaznamek – naj bi pojasnjeval samo praktično postavitve eksponatov ter tudi oznako, ki ponazarja opomnik za »spomin«.

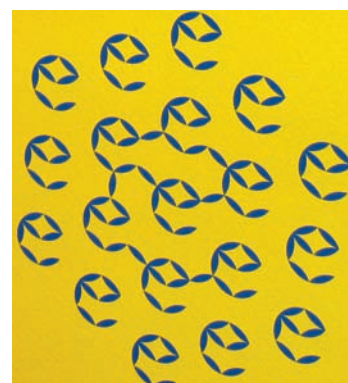
Vsa razstavljena dela so vezana v knjigo formata 420 × 150 mm. Z enostavno odstranitvijo knjigoveške niti dobimo posamezne liste, ki jih vstavimo med knjige na knjižni polici ali kako drugače razstavimo (slika zgoraj). Po večini so avtorji pisav predstavljeni na levem oziroma notranjem delu desne strani, pojasnjevalno besedilo je na notranjem delu leve ali desne strani, nabor črkovnih znakov zavzema sredino strani, zunanji del strani (leve ali desne) je namenjen posameznemu črkovnemu znaku. Slednji je, če razstavni list resnično prevzame vlogo knjižnega zaznamka na knjižni polici, tudi viden. Takšen je lahko v pomoč obiskoval-

cem knjižnic pri iskanju zelenih del. Znak v večji velikosti, na zunanjem delu strani, naj bi prikazoval značilen črkovni znak določene jezika ali pa posebej zanimiv znak iz predstavljenega pisave.

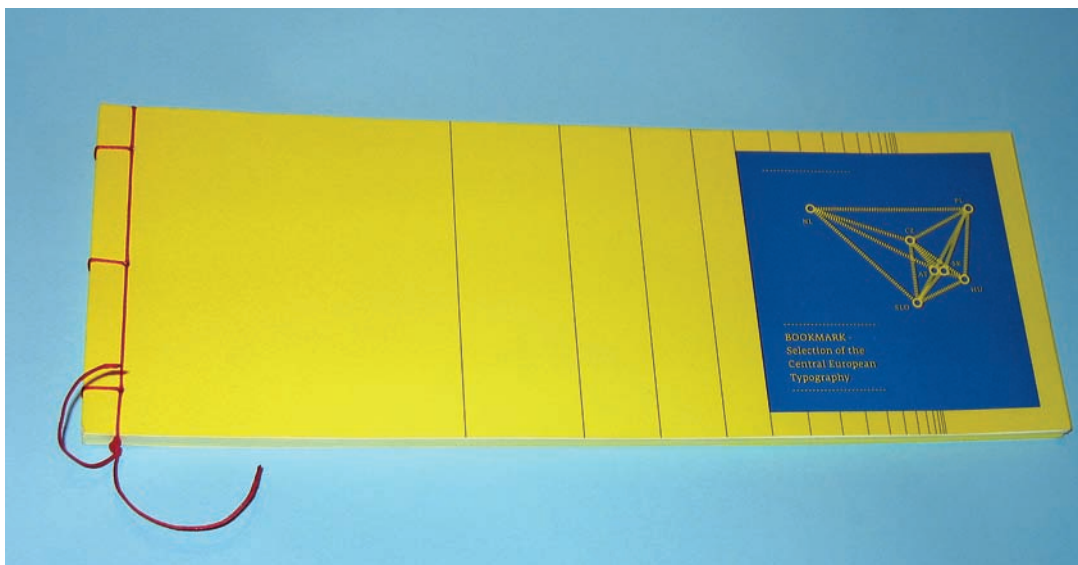
Knjiga oziroma razstavljeni dela so tiskana v dveh barvah: rumeni in modri. Drličiak pravi, da lahko to barvno kombinacijo razumemo kot značilno barvno kombinacijo Evropske skupnosti, lahko pa kot t. i. rumene strani; saj so na njih podatki o posameznih tipografih. Rumena je uporabljena za ozadje, besedilo in dekoracija sta v modri barvi. Enako je izdelan ovitek. Linije na ovitku predstavljajo državne meje; torej, v knjigi je prikazana tipografija, ki je nastala znotraj teh meja.

Knjiga je vezana z rdečo nitjo. Drličiak razlaga, da to prikazuje t. i. japonsko vezavo ali pa tudi, kot cinično pripomni, »banana republic«, kakor naj bi Zahodnoevropejci označevali Vzhodnoevropejce.

S svojimi deli zastopajo Avstrijo: Johannes Lang & Wolfram

Črka e pisave hexagon, katere avtor je Emil Drličiak.

vami fructal, omar sans v štirih različicah in tune v štirih različicah.

Ob koncu odprtja razstave je sledila še predstavitev slovaške oblikovalske revije *Designum*. Revija izhaja šestkrat letno že deset let. V njej opisujejo delo slovaških oblikovalcev z vseh področij: industrijskega, modnega, grafičnega in tipografskega oblikovanja. Besedilo revije je v slovaškem jeziku, v zadnjem delu pa so povzetki v angleškem jeziku. Ker naj bi slovaška država odpravila večino subvencij v kulturi, bodo primorani revijo izdati dvojezično; v slovaščini in angleščini. S tem naj bi, vsaj upajo tako, preživel na evropskem trgu.

Če ste tudi to razstavo zamudili, ste morda tipografsko vedoželjnost potešili v Narodni galeriji v Ljubljani, kjer so bila ob koncu novembra in v začetku decembra 2005 razstavljeni dela tipografskih in grafičnih oblikovalcev, ki so sestavljali (mednarodno) žirijo za podeljevanje Brumnovih nagrad.

Upajmo, da bo tudi letošnje leto tipografsko bogato.

Klementina MOŽINA

Univerza v Ljubljani

Fotografije

Barbara LOGAR

Univerza v Ljubljani

VIRI

Bookmark: Selection of the Central European Typography
Slovak Design Centre, Bratislava, 2004/2005

Designum
vol. X, no. 4, 2004

Slovak Design Center
<http://www.sdc.sk>
18. 11. 2005

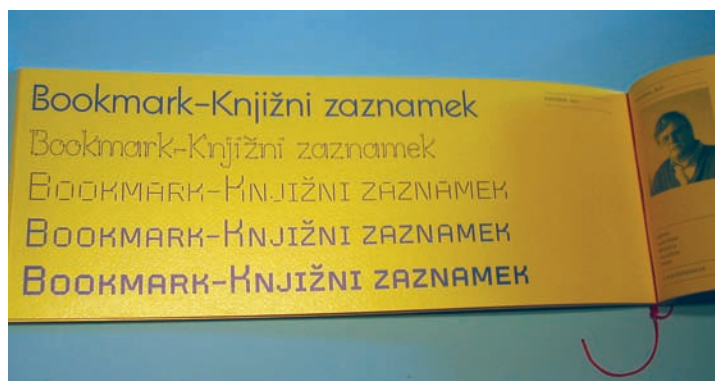
Wiedner s štirimi pisavami, eno klasicistično in tremi akcidenčnimi; Viktor Solt-Bittner s klasicistično pisavo danubia v več različicah; Fidel Peugeot z akcidenčno pisavo walking-chair v dveh različicah. Češko tipografsko delo predstavljajo: František Štorm s tremi pisavami (serapion, preissig in týfa & týfa – slednja se uporablja za časopis), vsa-

ka je v štirih različicah; Jana Horáčková s pisavo rebecca v štirih različicah, ki je zasnovana na kaligrafski pisavi; Tomáš Brousil s pisavo republic v štirih različicah (videli smo jo tudi na razstavi e-a-t). V knjigi so predstavljena dela treh madžarskih oblikovalcev, in sicer so to: Gábor Kóthany s pisavo birland, ki ima »orientalski« pridih; Amondó Szegi z ak-

cidenčno pisavo zentes; Péter Csatai s hibridnima linearnima pisavama botond in antagon v štirih različicah. Poljsko zastopajo: Lukasz Dziedzic z rokopisno pisavo pitu; Piotr Wozniak z akcidenčno pisavo kropki; Artur Frankowski z linearno pisavo grotesk polski v treh različicah. Slovaško predstavljajo štirje tipografi, in sicer: Peter Bilak s knjižno pisavo fedra v dveh različicah ter z akcidenčno pisavo craft v dveh različicah, ki je zasnovana na lesorezu in je tako zasnovan tudi »presledek« oziroma prazen prostor; Johanna Balušiková-Bilak z linearno pisavo jigsaw v štirih različicah; Emil Drličiak z eksperimentalno pisavo hexagon v treh različicah; Andrej Krátky z družino pisav bradlo ter klasicistično pisavo adriq v treh različicah. Dela vseh štirih avtorjev smo videli že na razstavi e-a-t. Slovensko tipografsko delo predstavljata: Lucijan Bratuš s pisavama rokus in rokus script (vsaka v dveh različicah), ki sta namenjeni poučevanju abecede in pisanja osnovnošolskih otrok, ter pisavo makalonca, katere verzalke so zasnovane na Plečnikovih rokopisnih osnutkih; Ermin Mededović (avtor družine pisav delo, oblikovane posebej za časopis Delo) s tremi akcidenčnimi pisa-

Akcidenčna pisava Petra Bilaka, za katero je oblikoval tudi prazen prostor – »presledek« (prvo znamenje v tretji vrsti v obeh različicah pisave).

Slovenske pisave: makalonca in rokus Lucijana Bratuša ter omar sans v treh različicah Ermina Mededovića.